

Masarykova základní škola a mateřská škola Kunvald

Program proti šikanování

Příloha č. 2 ke směrnici Školní řád, č.j. 56/2016

1. 1. Charakteristika šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Šikana je tedy chování, které splňuje tyto znaky:

- je cílené vůči jedinci nebo skupině žáků
- jeho záměrem je oběti ohrožit, ponížit nebo zastrašit
- je obvykle opakované, dlouhodobé a často se stupňuje
- oběť se neumí bránit a dlouhodobě trpí

Šikanou není:

- jednorázová rvačka, jednorázový nevhodný vtip či konflikt
- vyčlenění žáka z kolektivu, pokud není motivováno snahou ublížit mu nebo se pobavit na jeho účet

1. 2. Podoby šikanování

Verbální šikana: přímá a nepřímá (psychická šikana i kyberšikana)

Fyzická šikana: přímá a nepřímá (krádeže a ničení majetku oběti)

Smíšená šikana: kombinace verbální a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy)

1. 3. Prevence šikany

- Podporujeme pozitivní vztahy mezi žáky navzájem, mezi žáky a učiteli. ŠVP Škola pro tebe obsahuje vhodné výchovně vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí sociálních a personálních, kompetencí občanských, kompetencí k řešení problémů, učitelé nepoužívají ve výchovně vzdělávacím procesu. Tím podporujeme solidaritu a toleranci, vědomí sounáležitosti, posilujeme a vytváříme podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit tříd a školy, uplatňujeme spolupráci mezi dětmi a rozvíjíme jejich vzájemný respekt, jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince.

- Všichni učitelé sledují vztahy mezi žáky ve třídách, kde působí a podporují pozitivní vztahy.

- Všichni učitelé vedou důsledně žáky k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka.

- Všichni učitelé vedou žáky k sebedůvěře, přiměřenému sebevědomí a odpovědnosti za své chování.
- Všichni učitelé vedou žáky k plnění povinností a zároveň respektují jejich práva.
- Nejsou lhostejní k projevům agresivity a v kritických situacích dají najevo, že toto chování nelze tolerovat.
- Třídní učitel/ka má přehled o vzájemných vztazích ve třídě.
- Třídní učitel/ka se ve spolupráci s metodičkou prevence podílí na preventivním mapování vztahů ve svém třídním kolektivu.
- Třídní učitel/ka seznámí svou třídu se školním řádem, Minimálním preventivním programem a s Programem proti šikanování, především s pasážemi týkajícími se chování a jednání žáků.
- Třídní učitel/ka seznámí s těmito dokumenty i rodiče žáků.
- Třídní učitel/ka informuje rodiče, na koho se obrátit při problémech.
- Metodička prevence koordinuje tvorbu Programu proti šikanování a je za tento program odpovědná.
- Metodička prevence seznámí s Programem proti šikaně ostatní vyučující, především s pasážemi, kde jsou obsaženy povinnosti pedagogů a třídních učitelů.
- Metodička prevence informuje vyučující, jak postupovat při řešení konkrétních případů šikany.
- Metodička prevence v případě vzniklé nežádoucí situace nabídne pomoc, zajistí besedu s odborníkem.
- Ředitelka školy zajistí vzdělávání pracovníků k problematice šikanování.
- Ředitelka školy zajistí dohled pedagogických pracovníků nad žáky před vyučováním, přestávkách mezi vyučovacími hodinami a mezi dopoledním a odpoledním vyučováním na chodbách, v šatně a ve školní jídelně.

1. 4. Postupy pro řešení šikanování

a) Počáteční šikanování

- Každý učitel/ka, který má podezření na šikanování, nebo mu rodič či jiné osoby sdělili podezření, oznámí tuto skutečnost školnímu metodikovi prevence (ŠMP).
- ŠMP informuje výchovnou poradkyni a ředitelku školy, ta rozhodne o dalším postupu.
- ŠMP provede rozhovor s těmi, kteří na šikanu upozornili, a s obětí, oběťmi.

- ŠMP s užším realizačním týmem – určenými učiteli – vyhledají svědky incidentu a provedou s nimi individuální a konfrontační rozhovory. **Je nepřijatelné provádět konfrontační pohovory navzájem mezi agresory a oběťmi.**

- ŠMP zajistí ochranu oběti, obětem.

- ŠMP a užší realizační tým – určení učitelé – provedou rozhovor s agresorem, popřípadě konfrontaci mezi agresory.

- Třídní učitel/ka informuje rodiče zúčastněných stran o výsledcích vyšetřování.

- Třídní učitel/ka navrhne pedagogické radě potrestání agresora.

b) Pokročilé šikanování

- Každý zaměstnanec školy, který zjistí pokročilé šikanování ve škole, překoná svůj šok a poskytne pomoc oběti, obětem.

- Ohlásí tuto skutečnost ŠMP, výchovné poradkyni a ředitelce školy. Ředitelka školy rozhodne, zda a) škola zvládne řešit šikanu vlastními silami, nebo b) škola potřebuje pomoc zvenku. Pokud škola zvládne řešit šikanu vlastními silami, postupuje dále podle předcházejícího návodu. Pokud škola potřebuje pomoc zvenku, ohlásí tuto skutečnost Policii ČR.

- ŠMP s určenými učiteli zabrání domluvě mezi agresory na křivé výpovědi.

- Třídní učitel/ka informuje rodiče oběti, pokud sami na šikanu neupozornili.

- Ředitelka školy spolupracuje s orgánem sociálně právní ochrany dítěte.

- ŠMP a třídní učitel/ka poskytnou oběti podporu a pomoc.

- Ředitelka školy nahlásí případ Policii ČR.

- Ředitelka školy projedná na pedagogické radě způsob potrestání agresorů. Může doporučit rodičům agresora dobrovolné umístění do SVP nebo realizovat dobrovolný diagnostický pobyt v ústavu. Může podat návrh na zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

1. 5. Spolupráce se zákonnými zástupci

- Zákonný zástupce informuje o podezření na šikanování třídního učitele, popřípadě dalšího vyučujícího, při jehož hodinách nebo dozoru k šikanování dochází.

- Neřeší-li ŠMP podezření na projevy šikany bezodkladně a uspokojivě, informuje rodič ředitelku školy.

- V případě prokazatelných projevů šikany se rodič obrátí s informací přímo na ředitelku školy.

- Je-li rodič přesvědčen, že škola postupuje při řešení šikany nedostatečně, může informovat zřizovatele nebo podat stížnost na ČŠI.

1. 6. Výchovná opatření

Výchovná opatření budou uplatňována podle rozsahu a závažnosti jednotlivých případů šikany:

- napomenutí a důtka třídního učitele - uděluje třídní učitel/ka
- důtka ředitelky školy – uděluje ředitelka školy po projednání na pedagogické radě
- snížený stupeň z chování – uděluje třídní učitel/ka po projednání na pedagogické radě

Příloha Programu proti šikanování: Druhy šikany

Nebezpečné jevy spojené s používáním internetu a mobilních telefonů

Kyberšikana:

- zasílání urážlivých, zastrašujících, zesměšňujících nebo jinak ztrapňujících zpráv či pomluv (e-mail, SMS zprávy, chat, Skype, ICQ)
- pořizování zvukových záznamů, videí či fotografií, jejich upravování a následné zveřejňování
- vytváření internetových stránek, které urážejí, pomlouvají nebo ponižují konkrétní osobu
- zneužívání cizího účtu
- vydírání pomocí mobilního telefonu nebo internetu
- obtěžování a pronásledování voláním, psaním zpráv nebo prozváněním

Stalking:

- opakované a dlouhodobé pokusy kontaktovat oběť pomocí dopisů, e-mailů, telefonátů, SMS, zasílání vzkazů, zasílání různých zásilek s dárky, rozšiřování nepravdivých informací, snaha poškodit reputaci oběti

Kyberstalking:

- zneužívání internetu a mobilních telefonů ke stalkingu

Kybergrooming:

- jednání osoby, která se snaží zmanipulovat oběť a řadou psychologických technik ji donutit ke schůzce; výsledkem může být sexuální zneužití oběti nebo fyzické mučení

Hoax:

- nepravdivá zpráva, novinářská kachna, podvod, výmysl, žert či kanadský žertík
- poplašná zpráva, která varuje před neexistujícím nebezpečím
- řetězový dopis – výzva žádající o další rozeslání (co největší počet e-mailových adres)

SMS Spoofing:

- zneužití internetu k odeslání falešných SMS zpráv (útočník se může vydávat za jinou osobu)

Phishing

- manipulativní postupy, které prostřednictvím zfalšovaných e-mailů či webových stránek přimějí majitele bankovního účtu vyrazit své přístupové údaje